

Складнопідрядні речення

Види підрядних
речень

Види підрядних
речень

Означальні

З'ясувальні

Обставинні

1. Позначте складнопідрядні речення

- 1. У знаменні великі дати ми звертаємося до людей, які були і залишаються для нас вершинами. 2. Ми намагаємося дужче осягнути глибину їхніх думок, велич життя і звершень. 3. Такі дати стають святом наших душ. 4. Такі дати – свято нашої пам'яті, бо життєвий шлях кожного не можна простежити, не згадавши впливу на інших. 5. Я не можу сказати, коли вперше почула про Тараса Шевченка. 6. Однак добре пам'ятаю, як у першому класі читала його вірші з

“Букваря” меншому братові

1

2

3

4

5

6

1	2	3	4	5	6

2.

Установіть відповідність:

А. Гілля дерев переплелось між собою, так що зовсім закрило небо.

Б. Щоб захиститися від дощу, ми стали під розлогу вербу.

В. Цього разу Софія промовчала, хоч завжди була гостра на слово.

Г. Коли стає у хаті темно, читаємо при каганці.

Д. Кожне слово вчителя падає в душу, мов сиплеться зерно для проростання.

1. Часу

2. Мети

3. Порівняльне

4. Наслідкове

5. Допустове

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					
5					

3. Знайдіть речення з підрядним часу.

- а) Я довго стояв на вершині дніпрової кручі і слухав, як сивий невпинно котив свою воду (Л. Первомайський);
- б) Як я люблю оці години праці, коли усе навколо затиха (Леся Українка);
- в) І складаються строфи-куплети, коли серце болить і плаче (С. Пушик).

4. Знайдіть речення з підрядним означальним.

- а) Де грози падають, там райдуги встають (П. Тичина);
- б) Коли весело живеться, до роботи серце рветься (Нар.творчість);
- в) Той дає раду, хто знає правду (Нар.творчість).

5.

Знайдіть речення з підрядним мети

А. До міста добралися засвітла, так що магазини були ще відчинені .

Б. Щодалі доводилося все частіше заглядати до словника, аби написати твір без помилок.

В. Малі дерева схожі на дорослих, як діти на своїх батьків

6.

Знайдіть речення з підрядним порівняльним.

а) Довгим ключем пливли по небу хмари, як журавлі у вирій (М. Стельмах);

б) З'явилася одна-єдина мить, вагома й чиста, мов краплина крові (В. Терен);

в) Зливались дужі голоси поволі в один потік, як струмені гірські (Д. Павличко).

7.

Знайдіть речення з підрядним з'ясувальним.

- а) Де ходить сон стежками лісовими, дрімає в листі щемний вітровій (М.Сингаївський);
- б) Ти чуєш, як хвилі клекочуть і вже не вертають назад (А. Малишко).
- в) Людина прагне до щастя одвічно, як ріки в долини (М. Нагнибіда).

8.

Знайдіть речення, в якому ЩО виступає сполучним словом.

а) Не встигають збагнути сини, що матусі не вічні (Ю. Юхимович);

б) Є люди, що їх у всьому хочеться наслідувати (Я. Баш);

в) П'яно чарує шелест пшениці, що переплітається з дзвониками та берізкою (Г.Косинка).

9.

Знайдіть складнопідрядне речення з послідовною підрядністю.

а) Ти бачила море, коли воно тихе, коли воно спокоєм сонячним диха (М. Чернявський);

б) Коли пісні мого краю пливуть у рідних голосах, мені здається, що збираю цілющі трави я в лугах (М. Рильський);

в) Ще не вродився той, хто все порвати б міг, що зв'язане народами й віками (Д. Павличко).

№10. Установіть відповідність

- А. Мене Цариця заворожила, щоб я ніколи вже не любила,
- щоб я стояла й на сонці мліла, щоб сохло з туги дівоче тіло,
- щоб не могла я дійти до річки, де веселяться мої сестрички.
- Б. Дивуюся, що я живу, що бачу сонце і траву, яка смарагдом
- стелиться по луках.
- В. Це страшно, як людину розпинають, не йнявши
- віри їй, що Бог вона.
- Г. Тихо розмовляли, наказували, як бути з хлібом, що треба
- продати, що купити, чим засіяти пари й що сіяти по озимині.
- 1. [ ], (щоб), (щоб), (щоб), (щоб), (де).
- 2. [ ], (як), (що), (що), (чим) й (що).
- 3. [ ], (що), (що), (яка).
- 4. [ ], (як), (що).

11. Яка схема відповідає реченню?

Зникли мовби назавжди зорі з неба, не було й сонця, воно лиш іноді вгадувалося в невиразному свистінні хуги, і тоді здавалося, що в тому місці з неба сиплеться жовтий пісок, який твердо порошить на землю і шкулько шмагає все, що трапляється йому на путі.

А. [ ], [ ], і [ ], (що...), (який...), (що...).

Б. [ ], [ ], [ ], і [ ], (що...), (який...), (що...).

В. [ ], [ ], (який...), (що...), [ ], і [ ].

Г. [ ], і [ ], і [ ], (що...), (який...).

12. Установіть відповідність:

1. Підрядне означальне

2. Підрядне з'ясувальне

3. Підрядне часу

4. Підрядне наслідкове

5. Підрядне мети

А) Він побачив, що старий класичний дух академії вже почав падати.

Б) На самому кінці коси, що ніби плавала на ставу з хатами й садочками, він скупався.

В) Десять літ минуло, як пісні крилаті вирвалися з серця на широкий світ.

Г) Усі дороги розмило, так що ні проїхати, ні пройти.

Д) Щоб жись, я всі кайдани розірву.

№ 1

1	2	3	4	5	6
X			X	X	X

№ 2

	А	Б	В	Г	Д
1				Х	
2		Х			
3					Х
4	Х				
5			Х		

Відповіді

- 3 В
- 4 В
- 5 Б
- 6 А
- 7 Б
- 8 В
- 9 В
- 10 1а, 2г, 3б, 4в
- 11 Б
- 12. 1б, 2а, 3в, 4г, 5д